

ŞANLIURFA-HACI YADİGÂR CAMİİ RESTORASYON AMAÇLI YAPI MALZEMELERİNİN ARKEOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE ARCHEOMETRIC PROPERTIES OF BUILDING MATERIALS FOR THE RESTORATION PURPOSE OF ŞANLIURFA-HACI YADİGÂR MOSQUE

D2404

Makale Bilgisi

Başvuru: 5 Mart 2019
Hakem Değerlendirmesi: 25 Mart 2019
Kabul: 23 Mayıs 2019
DOI Numarası: 10.22520/tubaar.2019.24.012

Article Info

Received: March 5, 2019
Peer Review: March 25, 2019
Accepted: May 23, 2019
DOI Number: 10.22520/tubaar.2019.24.012

Mahmut AYDIN * - Sema TETİKER ** - Hüseyin TANRIKULU ***

Anahtar Kelimeler: Restorasyon, Jeoarkeoloji, XRD, Optik petrografi, XRF

Keywords: Restoration, Geoarchaeology, XRD, optical petrography, XRF

ÖZET

Hacı Yedigâr Camii Şanlıurfa il merkezi'nde bulunmakta ve ilin en eski camilerinden biridir. Hacı Yedigâr Camii, iç kapısı üzerindeki kitabedeki açıklamalarda yapının 1155 (hicri 550) ve 1514 (hicri 920) yıllarında restorasyonu yapıldı yazmaktadır. Şair Sabır tarafından yazılan kitabede ise son restorasyon tarihi 1871 (hicri 1288) olarak verilmiştir. Hacı Yedigâr Camisi'nin 2018 tarihinde yapılması planlanan restorasyon projesinin hazırlanması aşamasında yapı malzemelerinin arkeometrik özelliklerinin tanımlanması amacıyla tahribatsız ve tahribatlı yöntemlerle analizler yapılmıştır. Yapıdan örnekler alınmış olup, bu örnekler üzerinde optik petrografi (polarizan mikroskop), X-ışınları difraksiyonu (XRD) ve jeokimyasal analizler (X-ışınları floresans-XRF) yapılmıştır. Bu kapsamda caminin farklı bölümlerindeki yapı malzemelerini temsil eden 12 adet harç ve taş malzeme örnekleri toplanmıştır. Optik petrografik incelemelere göre kireçtaşları bütünüyle kalsit minerallerinden az miktarda ise kuvars, feldispat, kil, opak mineral, fosil kavrısı ve maserallerle temsil edilmektedir. XRD-Tüm kayaç (XRD-TK) inceleme sonuçlarına göre örneklerde kalsit, jips, kuvars, feldispat ve kil mineralleri saptanmıştır. Kireçtaşı olarak tanımlanmış olan yapı duvarları kalsit+jips bileşimi gösterirken, harç örneklerinde kalsit+kuvars±feldispat bileşenleri bulunmuştur. P-XRF sonuçlarına göre major elementler (Mg, Al, Si, K, Ca, Fe) ve metal olmayan (S)

* Batman Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü. E-mail: aydinm135@gmail.com

** Batman Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü. E-mail: sema.tetiker@batman.edu.tr

*** Batman Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Arkeometri ABD Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi. E-mail: huseyin.tanrikulu72@gmail.com